

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Lausuntopyyntö STM 28.10.2013

Lausunto luovilla aloilla työskentelevien ja muiden itsensä työllistävien sosiaaliturvatyöryhmän raportista

Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry:llä on jäseninään 744 ammattimaisesti toimivaa kevyen musiikin säveltäjää, sanoittajaa ja sovittajaa. Yhdistyksemme on Teoston jäsen. Valvomme ja edistämme suomalaisten säveltäjien, sanoittajien sekä sovittajien taloudellisia ja ammatillisia etuja, yhteiskunnallista arvostusta sekä yhteisöllisyyttä. Olemme myös LYHTY ry:n, Forum Artis ry:n ja Tekijäfoorumin jäsenjärjestö.

Pyydämme saada lausua otsikkoasiassa seuraavaa:

Yleistä

Työryhmän tavoitteena oli selvittää luovilla aloilla työskentelevien ja muiden itsensä työllistävien sosiaaliturvassa ja sosiaaliturvaan vaikuttavassa verotuksessa mahdollisesti olevat epäkohdat ja tekemään tarvittavat muutosehdotukset epäkohtien korjaamiseksi. Olemme tyytyväisiä siihen, että poliittista tahtoa luovilla aloilla työskentelevien aseman parantamiseksi löytyy.

Koska itsensä työllistävien alojen kirjo kuitenkin on kovin laaja ja koko ajan kasvava, on myös työryhmän toimeksianto ollut liian laaja-alainen konkreettisten muutosten aikaansaamiseksi. Nykyinen järjestelmä luokittelee kansalaiset palkansaajiksi tai yrittäjiksi, joten luovien alojen ja itsensä työllistäjien pirstaleista ansaintalogiikkaa ei edelleenkään täysin tunnisteta ja ehdotetut muutokset jäävät riittämättömiksi.

Eläketurva

Työryhmä esittää, että jatkossa selvitetään, voisiko valtion ylimääräisen taiteilijaeläkkeen jättää huomioimatta takuueläkettä vähentävänä tulona. Kannatamme esitystä.

Työryhmä ehdottaa myös TyEL:n laajentamista työhön, joka perustuu tekijän ja yksityisen alan toimeksiantajan solmimaan toimeksianto- ja

konsulttisopimukseen. Tällöin toimeksiantaja rinnastuisi työnantajaan. Tähän liittyy riski, että toimeksiantokustannusten nousu vähentäisi tilaustöitä ja heikentäisi näin luovan alan työnsaantimahdollisuuksia. Toivomme asian tarkempaa arviointia.

Vapaat taiteilijat ja pienituloiset itsensätyöllistäjät eivät usein kykene maksamaan YEL:n mukaista vakuutusmaksua, kuten työryhmäkin toteaa. Pienemmällä, esim. MYEL:n mukaisella vakuutuksella myös pienituloiset voisivat osallistua oman eläkekertymänsä kartuttamiseen. Samalla monien apurahalla työskentelevien eläkemaksujärjestelmä yksinkertaistuisi. Tarja Cronbergin raportin mukainen vapaiden taiteilijoiden ei-työsuhteisen eläketurvan toimeenpano MYEL:n eli maatalousyrittäjien eläkelain piirissä tulisikin mielestämme selvittää uudelleen työryhmässä, jossa luovat alat ja itsensätyöllistävät ovat laajasti edustettuna.

Työttömyysturva

Työryhmä ehdottaa, että jatkossa selvitetään, voidaanko tekijänoikeuskorvaukset jättää huomioimatta päivärahan sovittelussa siltä osin kuin niitä maksetaan teoksesta, esityksestä tms., joka on tehty ennen työttömyyttä. Kannatamme ehdotusta.

Työryhmä ehdottaa myös, että sekä yrittäjän määritelmän että työssäoloehtojen täyttymistä koskevan asetuksen kehittämistarpeet selvitetään. Kannatamme ehdotusta ja korostamme alamme pirstaleisen ansaintalogiikan tunnistamisen tärkeyttä.

Osittainen hoitoraha

Työryhmä ehdottaa, että omassa työssä työllistyville säädettäisiin oikeus osittaiseen hoitorahaan sekä vielä vireillä olevaan joustavaan hoitorahaan. Kannatamme esitystä.

Verotus

Työryhmä ei esitä verotukseen liittyviä toimenpiteitä.

Luovilta aloilta odotetaan yhteiskunnan taholta yhä enemmän kasvua ja kansainvälistymistä. Musiikkiala on valmis haasteisiin, kunhan alamme yritykset saavat tasaveroisen aseman muiden toimialojen kanssa. Suurella osalla suomalaisista ammattimaisista musiikintekijöistä on musiikkiin liittyvää yritystoimintaa. Aktiivisimpia yritysten perustajia ovat nuoret, vuoden 1980 jälkeen syntyneet musiikintekijät.

Teosto, Säveltäjät ja Sanoittajat Elvis ry, Suomen Säveltäjät ry ja Suomen Musiikkikustantajat ry ovat tehneet aloitteen, jossa esitetään musiikintekijöiden verotuksen uudistamista siten, että **tekijä voisi ohjata**

tekijänoikeusjärjestöltä saamansa henkilökohtaiset korvaukset määräysvallassaan olevan yhtiön elinkeinotuloksi.

<http://www.teosto.fi/teosto/julkaisut/musiikin-tekijöiden-verokannusteet>

Esityksen näkökulma on musiikintekijöiden, mutta sen perustelut ja ratkaisut ovat siirrettävissä muillekin luovan työn aloille. Lisäämällä luovan työn kannustavuutta luodaan kasvua, kilpailukykyä ja uutta työtä. Ehdotus ei myöskään rasittaisi valtion budjettia, vaan päinvastoin loisi tulevaisuudessa uusia verotuloja.

Lisäksi:

Esitämme, että aloitetaan selvitys tekijänoikeusalojen mahdollisuudesta ns. **tekijän rahastoon**: Esimerkiksi musiikintekijä voisi siirtää osan tekijänoikeuskorvauksistaan rahastoon ja jakaa verotusta useammalle vuodelle.

Musiikintekijän tekijänoikeuskorvaukset voivat vuosittain vaihdella suuresti. Yhden menestyneen albumin ja esityskorvausten jälkeen saattaa seurata useampi vuosi, jolloin korvausten taso laskee.

Urheilijoiden valmennusrahaston tyyppisen **tekijän rahaston tarkoituksena on varmistaa tekijöille mahdollisuus varautua etukäteen tekijänoikeuskorvausten määrän vaihteluihin ja niistä aiheutuviin verotuksellisiin ongelmiin.**

Samalla olisi syytä selvittää tekijöiden mahdollisuus perustaa **oma eläkekassa** (vrt. esitys urheilijoiden eläkekassasta: http://www.stm.fi/julkaisut/nayta/-/_julkaisu/1870534).

Kantvikissa 29.12.2013

Kaija Kärkinen
hallituksen puheenjohtaja